

Kocka je padla

Med najbolj znane rimske vojskovodje in državnike sodi Gaj Julij Cezar. Kljub slabemu zdravju in šibkemu telesu se je izkazal z neverjetnim pogumom, iznajdljivostjo in bištrim umom. Nekoč so ga kot mladeniča zajeli morski razbojniki, on pa se jim je v ujetništvu rogal v brk, češ da se sploh ne zavedajo, koga imajo v rokah in jim je v smehu grozil, da jih bo vse pobesil. Ko so gusarji dobili zahtevano odkupnino, so Cezarja izpuščili. Ta pa je takoj zbral ladjeve, premagal razbojnike in uresničil grozljivo obljubo.

Cezarjev politični vzpon je bil hiter. Množicam se je znal prikupiti z laskanjem, vojaškim veteranom pa z zemljiškim zakonom, s katerim jim je podelil v lašt državna zemljišča. Kot konzul je v sedmih letih osvojil Galijo (današnja Francija) do reke Ren. Premagal je bojevita keltska plemena. Zgodovinar Plutarh poroča, da Cezar ni bil samo dober strateg, ampak tudi neustrašen vojskovodja, ki je večkrat iz popolnoma brezizhodnih položajev izbojeval zmago. S svojim zgledom si je pridobil vdanošt vojakov. Oblast v Rimu pa se je ustrašila njegove vojaške moči in priljubljenosti. Politični tekmeči v senatu so se zbal, da bo zrušil republikansko ureditev in postal samodržec. Ko se je vračal v Rim, so od njega zahtevali, naj pri severnoitalski rečici Rubikon, ki je takrat delila province od prave Italije, razpušči svoje legije. Po zakonu je to moral storiti vsak vojskovodja. Cezar je po daljšem premisleku kljub temu s svojimi legijami prekoručil Rubikon in ob tem izjavil: „Kocka je padla!“ („Alea iacta est!“). Tako je leta 49 pred Kristusom začel državljansko vojno s Pompejem. S svojimi nasprotniki se je bojeval v Španiji, na Jadranskem morju in v Grčiji. Osvojil je tudi takrat najbolj bogato državo Egipt

in se zaljubil v egipčansko kraljico Kleopatro, ki mu je rodila sina Cezariona. Zmage na bojiščih je izbojeval zelo hitro. Eno med njimi je opisal z besedami: „Prišel, videl, zmagal!“ („Veni, vidi, vici!“). V Rimu pa so medtem njegovi nasprotniki pletli zaroto. Na dan marčevskih id (15. marca) leta 44 pred Kristusom so ga v senatni zbornici prebodli z ostrimi pisali. Med zarotniki je Cezar prepoznal tudi prijatelja Bruta, ki mu je neizmerno zaupal. Preden se je v smrtnih ranah zgrudil, mu je očitajoče vzkliknil svoje zadnje besede: „Tudi ti, Brut!“ („Et tu, Brute!“).

Ko vzkliknemo *kocka je padla*, bočemo poudariti usodno in nepreklicno odločitev, prav tako z izrazom *prekoručiti Rubikon* razumemo odločilni korak ali dejanje, ki smo ga že ali ga bomo storili.

